

REPUBLIKA E SHQIPËRISË

KUVENDI I SHQIPËRISË

ALEANCA E GRAVE DEPUTETE

RAPORT

PËR VEPRIMTARINË E GRUPIT TË DEPUTETËVE “ALEANCA E GRAVE DEPUTETE” PËR PERIU DHËN JANAR – DHJETOR 2018

I. ORGANIZIMI I ALEANCËS SË GRAVE DEPUTETE (AGD)

Aleanca e Grave Deputete është një organizim vullnetar i grave ligjvënese të të gjitha grupimeve politike në Kuvendin e Shqipërisë. Aleanca e Grave Deputete ka në vëmendje të saj arritjen e objektivit që synon rritjen e pjesëmarrjes së grave në Kuvendin e Republikës së Shqipërisë dhe në pushtetin vendor minimalisht me 40% brenda 10 viteve, dhe të njëjtin nivel punësimi për gratë në institucionet qeveritare në të gjitha pozicionet drejtuese; arritjen e objektivit që synon mbrojtjen e dinjitetit të grave, zhdukjen e dhunës në familje dhe dhunës me bazë gjinore kundër grave dhe vajzave, si një dukuri që dëmton seriozisht familjen shqiptare, ndikon në dinjitetin e gruas dhe mohon të drejtën e një fëmije për të pasur prindër dhe një familje të shëndetshme; arritjen e objektivit që synon fuqizimin ekonomik të grave, në qytet dhe në zonat rurale, duke punuar për të ndihmuar veçanërisht gratë kryefamiljare dhe nënat në nevojë; arritja e objektivit që synon një pjesëmarrje më të madhe të grave në jetën kulturore, artistike, mediatike dhe shkencore të vendit.

Aleanca e Grave Deputete për legjislatoren e IX, përbëhet nga gratë deputete të grupeve parlamentare të PS, PD, LSI, PR dhe gra deputete të cilat janë jashtë grupeve parlamentare. Aktualisht, Aleanca e Grave Deputete përbëhet nga 41 gra.

<i>EMRI, MBIEMRI</i>	<i>SUBJEKTI POLITIK</i>
<i>Ermonela Valikaj (Felaj), Eglantina Gjermeni, Vasilika Hysi, Elisa Spiropali, Vilma Bello, Klodiana Spahiu, Lindita Nikolla, Klotilda Bushka (Ferhati), Milva Ekonomi, Senida Mesi, Mimi Kodheli, Elona Hoxha, Almira Xhembulla, Mirela Kumbaro (Furxhi), Edlira Bode, Antoneta Dhima, Blerina Gjylameti, Olta Xhaçka, Ogerta Manastirliu, Tatiana Piro (Nurçe), Adelina Rista, Evis Kushi.</i>	<i>Partia Socialiste</i>
<i>Grida Shqima, Dhurata Çupi, Rudina Hajdari, Izmira Ulqinaku, Jorida Tabaku, Albana Vokshi, Valentina Duka</i>	<i>Partia Demokratike</i>
<i>Lindita Metaliaj, Nadire Meçorapaj, Fatbardha Kadiu, Orjola Pampuri</i>	<i>Partia Republikane</i>
<i>Floida Kërpaçi, Kejdi Mehmetaj, Klajda Gjoshja, Monika Kryemadhi, Nora Malaj, Silva Caka</i>	<i>Partia “Lëvizja Socialiste për Integrim”</i>
<i>Reme Lala, Elena Xhina</i>	<i>E pavarur</i>

II. VEPRIMTARIA E AGD-SË GJATË VITIT 2018

Aleanca e Grave Deputete gjatë vitit 2018 ka kryer aktivitetet e mëposhtme:

Më datë 1 dhjetor 2017, nën kujdesin e Kryetarit të Kuvendit të Shqipërisë z. Gramoz Ruçi si edhe me mbështetjen e OSBE-së, PNUD dhe Ambasadës Suedeze në Tiranë, u konstitua “Aleanca e Grave Deputete” për legjislaturën e IX, e cila përbëhet nga gratë deputete të grupeve parlamentare të PS, PD, LSI, PR dhe gra deputete të cilat janë jashtë grupeve parlamentare. Aktualisht, Aleanca e Grave Deputete përbëhet nga 41 gra.

Më datë 27 mars 2018, nën drejtimin e Zëvendëskryetares së Kuvendit të Shqipërisë, znj. Vasilika Hysi u mbledh Aleanca e Grave Deputete për të zgjedhur strukturat drejtuese të saj. Organet drejtuese të AGD-së janë: kryetare znj. Dhurata Çupi Tyli, nënkryetare znj. Elona Gjebrea Hoxha dhe sekretare znj. Silva Caka.

Në këtë mbledhje, gratë deputete të të gjitha grupimeve politike shprehen angazhimin e tyre për të përmirësuar rregulloren e funksionimit të Aleancës së Grave Deputete.

Më 11 - 13 maj 2018 në bashkëpunim me OSBE-në Aleanca e Grave Deputete dhe Nënkomisionin parlamentar për Barazinë Gjinore dhe Parandalimin e Dhunës ndaj Gruas zhvilluan një takim dy ditor në Budva, Mali i Zi, ku u diskutuan tema si :

- *Parlamenti dhe barazia gjinore – Eksperienca e parlamentit të Malit të Zi, Komisioni Parlamentar për Barazinë Gjinore, Parlamenti i Malit të Zi;*

- *Rrjeti i grave deputete; aspekti gjinor në parlament dhe në legjislacion;*

- *Raportim nga grupet e fokusuar dhe përcaktimi i prioritetëve të Aleancës së Grave Deputete/Prezantim i Draftit të Plan Veprimit të AGD-së.*

Disa nga konkluzionet e këtij takimi janë: koordinimi i planit të veprimit të AGD-së me atë të Nënkomisionit Parlamentar për Barazinë Gjinore; nevoja për nisma konkrete dhe të thjeshta si dhe rishikim i nisëm “Bregu”; mbështetja për gratë sipërmarrëse, punonjëse, rome, gratë në nevojë etj; rritja e kuotës së grave në procesin zgjedhor etj.

Më datë 16 maj 2018 u zhvillua takimi i anëtarëve të Nënkomisionit Parlamentar për Barazinë Gjinore dhe Parandalimit të Dhunës ndaj Gruas, Aleancës së Grave Deputete dhe deputetë të tjerë të Kuvendit të Shqipërisë, me përfaqësues të parlamentit dhe ministrive të Ukrainës. Ky takim kishte në fokus çështjet e buxhetimit gjinor.

Më datë 7 qershor 2018 në kuadër të bashkëpunimit me gratë parlamentare të vendeve të tjera, Kryetarja e AGD-së znj. Dhurata Çupi Tyli, nënkryetarja e AGD-së znj. Elona Gjebrea Hoxha dhe znj. Eglantina Gjermani Kryetare e Nënkomisionit të Barazisë Gjinore morën pjesë në Samitin Botëror të grave parlamentare të zhvilluar në Vilnius të Lituanisë. Në këtë Samit marrin

pjesë gra politikanë të shquara, nga 90 vende të botës, që kanë mbajtur dhe mbajnë poste të tilla si president, kryeministër, ministër dhe deputetë, e që kanë dhënë kontribut në karrierat e tyre, për avancimin e axhendës së barazisë gjinore dhe të drejtave të grave.

Përfaqësueset shqiptare të Aleancës së Grave Deputetë raportuan se “Shqipëria ka avancuar shumë në këtë drejtim, ku 50% e grave janë të përfaqësuara në qeveri e këshilla bashkiake dhe rreth 30% në Parlament. Gjithsesi axhenda gjinore duhet të jetë prioritet ku shumë akoma mbetet për t’u bërë”.

Më datë 26 shtator 2018, Kuvendi i Shqipërisë dhe Fondacioni për Trafikun e Qenieve Njerëzore, zhvilloi një konferencë ndërkombëtare për shkallën e trafikimit të qenieve njerëzore në rajonin e Ballkanit dhe roli i parlamentareve në këtë drejtim. Konferenca synoi krijimin e grupit shqiptar të deputetëve kundër trafikut të qenieve njerëzore, një grup informal mbi koordinimin dhe sensibilizimin e luftës kundër trafikimit të qenieve njerëzore. Pjesëmarrës në aktivitet ishin 20 parlamentarë nga Mbretëria e Bashkuar, Italia, Greqia, Sllovenia, Serbia, Kosova, Maqedonia, deputetë të Kuvendit të Shqipërisë, përfaqësues të Ministrisë së Brendshme dhe përfaqësues nga shoqëria civile. Aktiviteti u moderua nga, znj. Elona Gjebrea nënkryetare e AGD-së. Konferenca vijoi punimet e saj me tre sesione të tjera: (i) diskutimin për trafikimin e qenieve njerëzore, (ii) trafikimin e qenieve njerëzore nga Evropa, (iii) diskutimet për mundësinë e bashkëpunimit mes parlamentarëve. Në përfundim të konferencës së mbajtur në Kryesinë e Kuvendit, parlamentarët nënshkruan një deklaratë zotimi të përbashkët dhe një marrëveshje bashkëpunimi në luftën kundër këtij fenomeni.

Më datë 11 tetor 2018 në ditën ndërkombëtare të vajzave, nën kujdesin e veçantë të tre ambasadoreve të këtij Samiti, znj. Dhurata Çupi, Kryetare e Aleancës së Grave Deputetë, znj. Elona Gjebrea, Nënkryetare e Aleancës së Grave Deputetë, në Kuvendin e Shqipërisë, znj. Ogerta Manastirliu, Ministre e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale, znj. Oriola Pampuri, znj. Nora Malaj, znj. Klajda Gjoshë, znj. Elisa Spiropali, dhe në bashkëpunim me Koalicionin për Arsimin (ACE), Rrjetin Kombëtar për të Rinjtë në Shqipëri (ANYN), Qendrën për të Drejtat e Fëmijëve (CRCA), dhe Parlamenti Rinor Tiranë, Zëri 16+ dhe CLG Elbasan, Burrel, Gjirokastër, Durrës dhe Dibër u organizua “Dita Ndërkombëtare e Vajzave.” 24 vajzat dhe 15 ambasadoret do të punojnë së bashku gjatë një viti. Ambasadorja së bashku me vajzën e përzgjedhur, do të mbajnë së bashku një orë të hapur për të ndarë eksperiencën e tyre pasi kështu mund të përfitojnë edhe ato vajza të cilat nuk ishin pjesë e Samitit. Në këtë takim, u miratua edhe një Rezolutë për të Drejtat e Vajzave në Shqipëri.

Më datë 16 nëntor 2018 gratë deputetë morën pjesë në Konferencën dhe Seminarin Vjetor të Liderimit për Gruan, nga F.G.P.B Europë, me temë “Pjesëmarrja aktive e grave në vendimmarrje, zhvillim dhe paqebërje” organizuar nga Federata e Grave për Paqe Botërore – Europë, Rrjeti i Grave Globale për Paqen në bashkëpunim me Kuvendin e Shqipërisë.

Seminari u ndërtua i ndarë në dy tematika të ndryshme. “Pjesëmarrja aktive e grave në vendimmarrje, zhvillim dhe paqe të qëndrueshme”, e moderuar nga znj. Manjola Vashmatiç, anëtare e Bordit të FGBP për Shqipërinë dhe “Bashkëpunimi mes qeverisë dhe shoqërisë civile për paqe dhe zhvillim”, e moderuar nga znj. Miti Tohma, president e FGBP për Mbretërinë e Bashkuar. Në sesionin e parë deputetet e Kuvendit, znj. Eglantina Gjermeni dhe znj. Elona Gjebrea; ish-deputetja e Kuvendit të Shqipërisë, znj. Mimoza Hajdarmataj dhe znj. Olga Bogomolets, deputete në Parlamentin Ukrainas, diskutuan lidhur mbi rëndësinë e pjesëmarrjes së grave aktivisht në vendimmarrje, zhvillim dhe paqe të qëndrueshme. Në sesionin e dytë, znj. Miti Tohma, presidente e FGBP për Mbretërinë e Bashkuar; znj. Kholoud Uatar Kasem, drejtore e Forumit Global të Grave Politikane Udhëheqëse; znj. Hatixhe Hoxha, ish-deputete e Kuvendit të Kosovës dhe znj. Edlira Çepani, nga EDM, Rrjeti i Grave për Barazi në Vendimmarrje, diskutuan për bashkëpunimin mes qeverisë dhe shoqërisë civile për paqe dhe zhvillim.

Konferenca mbylli punimet duke emëruar si ambasadorë të rinj për paqen znj. Elona Gjebrea, znj. Mimoza Hajdarmataj dhe znj. Edlira Çepani.

Më datë 5 dhjetor 2018 gratë deputete morën pjesë në nënshkrimin e Marrëveshjes së Bashkëpunimit mes Kuvendit të Shqipërisë dhe UN Women. Kryetari i Kuvendit Shqipërisë z. Gramoz Ruçi, dhe z. Giuseppe Belsito, Përfaqësuesi i UN Women, nënshkruan një Memorandum Mirëkuptimi për të forcuar punën e përbashkët për barazinë gjinore dhe fuqizimin e grave në Shqipëri. Memorandumi bazohet në bashkëpunimin ekzistues dhe përqendrohet në zbatimin e detyrimeve kombëtare dhe ndërkombëtare për barazinë gjinore dhe eliminimin e dhunës kundër grave. Me anë të këtij Memorandumi, të dy palët ranë dakord të punojnë për të promovuar zbatimin e detyrimeve të ndryshme ndërkombëtare dhe kombëtare, me qëllim që gratë dhe burrat të kenë mundësi të barabarta, për një shoqëri pa dhunë dhe diskriminim. Gjithashtu do të vijojë mbështetja për Aleancën e Grave Parlamentare dhe nënkomisionin parlamentar mbi “Barazinë Gjinore dhe Parandalimin e Dhunës ndaj Grave”.

Promovimi i arritjes së Objektivave të Zhvillimit të Qëndrueshëm të Axfordës 2030 është një nga pikat e bashkëpunimit dy palësh. Një vit më parë, Parlamenti shqiptar miratoi një rezolutë mbi Objektivat e Zhvillimit të Qëndrueshëm, duke u zotuar për përmbushjen e premtimit të Axfordës 2030 “për të mos lënë askënd pas” sidomos sa i përket grupeve në nevojë.

Më datat 14 – 15 dhjetor 2018 u zhvillua takimi kombëtar koordinues mes Aleancës së Grave Deputete dhe Aleancës Kombëtare të Këshilltareve. Objektivat e këtij takimi ishin prezantimi dhe njohja me arritjet dhe sfidat e të dyja Aleancave; informimi mbi sfidat e pjesëmarrjes së grave dhe vajzave në politikë dhe vendimmarrje për hartimin e ndërhyrjeve të përshtatshme; hartimi i planit të punës 2019 të AGD-së dhe AKK-së me fokus zgjedhjet vendore; bashkërendimi i veprimeve për nxitjen e pjesëmarrjes së grave në vendimmarrje dhe politikë si

dhe diskutimi i mundësive për koordinimin e përpjekjeve ndërmjet AGD dhe AKK për një platformë të përbashkët të interesit kombëtar mbi të drejtat e grave dhe barazinë gjinore.

Gratë deputete të Aleancës së Grave Deputete kanë marrë pjesë edhe në aktivitete të tjera të organizuara nga Women's Democracy Network Albania (WDN-Albania) në Lezhë, Elbasan etj.

Nisur nga angazhimet e marra nga gratë deputete, si pjesë dhe e Aleancës, në mbledhjet e komisioneve parlamentare gjatë shqyrtimit të projektligjeve, gratë ligjvënëse fokusohen për ta parë projektligjin dhe në aspektin e respektimit të barazisë.

Kështu gjatë shqyrtimit të projektligjit “*Për Fondin Shqiptar të Zhvillimit të Diasporës*” në Komision, nga gratë deputete të komisionit u propozua që në përbërjen e Këshillit Drejtues të Fondit të zbatohet legjislacioni në fuqi për barazinë gjinore.

Në mbledhjet e zhvilluara nga Komisioni për Reformën Zgjedhore, më datë 20.04.2018, pjesëmarrja e grave ishte një nga çështjet që u diskutua gjatë.

Në mbledhje, gratë deputete diskutuan rreth materialit të prezantuar nga ekspertja ndërkombëtare Znj. Schmidt, bazuar në rekomandimet e OSBE/ODHIR dhe eksperiencën ndërkombëtare të pjesëmarrjes së grave dhe çështjes së kuotave.

Gjithashtu, gratë deputete paraqitën disa propozime për mënyrën e qasjes ndaj garantimit të pjesëmarrjes së grave në zgjedhje dhe respektimit të kuotave gjinore, e parë në disa këndvështrime:

- Lista e kandidatëve të jetë si lista e kandidatëve për këshillat e pushtetit vendor, sa i përket detyrimit për kuotat gjinore;
- Të parashikohet në Kodin Zgjedhor e drejta e KQZ-së për të refuzuar listën e kandidatëve të sjellë nga subjektet zgjedhore në rast se ata nuk respektojnë kuotat gjinore;
- Vendorsja e detyrimit për pjesëmarrjen në kuotën 50% të grave në listat e subjekteve zgjedhore, duke e konsideruar kuotën një mekanizëm shumë të mirë për të dhënë shanse të barabarta, por njëkohësisht duke gjetur një formulë për ta bërë atë efektive, me qëllim që gruaja të zgjidhet jo vetëm për faktin se është grua, por edhe për shkak të cilësive dhe kontributeve të saj;
- Nevoja e demokratizimit të brendshëm të partive politike për të mundësuar konkurrimin e barabartë të kandidatëve (referuar modeleve të paraqitura nga ekspertja).